

Mäntylän päiväkoti

VUOSISUUNNITELMA / arvioitu

toimikausi 2020-2021

Oikeudenmukaisuus

Turvallisuus

Suvaitsevaisuus

Luottamus tulevaisuuteen

Perustehtävä ja arvot

Kajaani luo asukkaille, yrityksille ja yhteisöille hyvinvointia, turvallisuutta, sujuvaa arkea sekä menestymisen edellytyksiä.

Arvojamme ovat oikeudenmukaisuus, suvaitsevaisuus, turvallisuus, luottamus tulevaisuuteen.

Arvot toimintatapoina

Edistämme hyvinvointia tekemällä päätöksiä oikeudenmukaisesti.

Toimimme avoimesti ja läpinäkyvästi.

Kunnioitamme ja edistämme yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Arvostamme yksilöllisyyttä ja koemme erilaisuuden voimavarana.

Suhtaudumme toisiimme ennakkoluulottomasti ja arvostaen.

Panostamme turvalliseen ja terveelliseen ympäristöön.

Haluamme tehdä jokaisesta päivästä turvallisen.

Tahdomme mahdollistaa sujuvan arjen.

Edistämme kaupungin elinvoimaa myös tulevaisuudessa.

Sisällys

KAJAANIN KAUPUNGIN TAVOITTEET- 4 kasvuteemaa	4
Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa.....	4
Resurssiviisautta luontokaupungissa	4
Tulevaisuus nuorissa	5
Osaajista elinvoimaa	5
MONITAHOARVIOSTA NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET	7
PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS	9
Varhaiskasvatuksen arvoperusta	12
TIIMISOPIMUS.....	14
Leikki	15
Ajattelu ja oppiminen (2.7)	17
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (2.7).....	18
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (2.7).....	19
Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (2.7)	20
Osallistuminen ja vaikuttaminen (2.7)	21
Kielten rikas maailma (4.5).....	22
Ilmaisun monet muodot (4.5)	24
Minä ja meidän yhteisömme (4.5)	25
Tutkin ja toimin ympäristössäni (4.5).....	26
Kasvan, liikun ja kehityn (4.5).....	27
Eri kieli- ja kulttuuriryhmien varhaiskasvatuksen toteuttamista (4.7).....	29
Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen (7.1)	30

KAJAANIN KAUPUNGIN TAVOITTEET- 4 kasvuteemaa

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa
- Palveluiden riittävä määrä ja palveluiden läheisyys- helpottaa perheiden arkea - Tuotamme laadukkaita palveluita, jotka vastaavat asiakkaiden tarpeisiin - Teknologian hyödyntäminen huoltajien osallisuuden lisäämisessä - Teknologian hyödyntäminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa - laaditaan varhaiskasvatuksen TVT - strategia - Tuki lapselle ja perheelle järjestetään mahdollisimman aikaisessa vaiheessa - Kulttuuritoiminnan edistäminen varhaiskasvatuksen toiminnassa (taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia) - Osallistuminen valtakunnalliseen Ilo kasvaa liikkuen- toimintaan
Näin toimimme: -PTA:ssa (palveluntarvearviointi) räätälöidään sopiva hoitopaikka ja –muoto -vastataan perheiden muuttuviin hoidontarpeisiin -Peo:n (varhaiskasvatuksen perheohjaaja) ja Veo:n (varhaiskasvatuksen erityisopettaja) palvelujen hyödyntäminen - sähköiset kyselyt / google forms - whatsapp- tiedottaminen - VEO ollut mukana tiimipalavereissa - PEO ollut mukana joidenkin 2018 syntyneiden, Sinelässä muidenkin vasukeskusteluissa (2 Ruusulassa, 1 Minttulassa, 2 Sinelässä)

Resurssiviisautta luontokaupungissa
- Luonto on yksi varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen oppimisympäristö - Tavoitteena on vahvistaa lasten luontosuhdetta ja vastuullista toimimista ympäristössä sekä ohjata heitä kohti kestävä elämäntapaa - Toimitaan paljon luonnossa ja lähiympäristössä: luodaan juuret Kajaaniin kotikaupunkina. - Harjoitellaan kierrättämistä ja lajittelua yhdessä lasten kanssa - Hankinnoissa huomioidaan kestävä kehitys ja vastuullisuus, kestävyys ja kierrättäminen - Juhlissa suositaan aineettomia lahjoja ja ohjelmaa

Näin toimimme:

- retket lähimetsään, leikkipuistoihin ja urheilukentälle bussiretket koronan takia jääneet pois
- Lehtikankaan alue tutuksi ikäjakama huomioiden sopivasti toteutunut
- Ekokymppin Kurre-orava keväälle ei toteutunut - korona
- ruokajätteiden kierrätys toteutunut aikuisten toimesta
- lapset ottaa ruuan itse koronarajoitukset huomioon ottaen ei toteutunut

Tulevaisuus nuorissa

- Lasten osallisuus on pysyvä varhaiskasvatuksen painopistealue. Osallisuuden kautta jokainen lapsi tulee huomioiduksi omana itsenään ja omien vahvuksiensa kautta.
- Sitoudutaan ohjaamaan opiskelijoita: tet-harjoittelijat, lähihoitajat, sosionomi ja vaka- opettajat
- Tehdään yhteistyötä oppilaitosten kanssa.
- Sitoudutaan hyvään perehdyttämiseen uusille työntekijöille. Järjestetään perehdytystilaisuus syksyisin.
- Annetaan mahdollisuus työssä onnistumiseen.
- Huolehditaan työhyvinvoinnista.

Näin toimimme:

- koko talon yhteinen työhyvinvointisuunnitelma +
- otetaan opiskelijoita mahdollisuuksien mukaan vaihtelevia kokemuksia opiskelijoista – otettu mahdollisuuksien mukaan, yksi Ruusulassa alkuvuodesta – opettaja oli viikon tutustumassa päiväkodin arkeen, Ruusulassa ja Minttulassa

Osaajista elinvoimaa

- Pätevän työvoiman saannista huolehtiminen: osallistutaan rekrytointitilaisuuksiin yliopistoissa ja muissa oppilaitoksissa.
- Luodaan positiivista kuvaa Kajaanin varhaiskasvatuksesta monipuolisella markkinoinnilla ja viestinnällä.
- Laaditaan henkilöstölle täydennyskoulutus suunnitelma (vuosikello). Henkilöstölle järjestetään ajan-kohtaisia ja laadukkaita koulutuksia.
- Osaamisen tunnistaminen, arvostaminen ja hyödyntäminen.
- TVT- osaamisen lisääminen koko varhaiskasvatuksen henkilöstölle.

Näin toimimme:

- koulutuksiin osallistutaan mahdollisuuksien mukaan: oikeus kolmeen päivään vuodessa
- Etäkoulutusten ja koulutustallenteiden hyödyntäminen
- päiväkodin omien facebook-sivujen hyödyntäminen kaupungin ilmoitusten jakamisessa ja positiivisen kuvan luomisessa
- ryhmissä hyödynnetään työntekijöiden osaamista: musiikki, liikunta, kädentaidot, ym.
- vähän osallistuttu koulutuksiin – Lotta osallistui ”Arviointi”-koulutukseen, Tuula ja Minna EA-koulutukseen, Tarja ja Pirjo K. kävivät TVT-koulutuksen
- tarjontaa etäkoulutuksiin on, pitäisi vaan ehtiä katsomaan...
- voimme enemmän markkinoida kaupungin kotisivuja (uudet, paljon sisältöä)
- hyödynnetään esim. vuosikellosuunnitelmissa
- lasten ”Porinatuokiot”, haastattelut kaavakkeen pohjalta (lasten toiveita)

MONITAHOARVIOSTA NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET

Yksikkömme vahvuudet
-lapsia pidetään sylissä ja lapset jäävät mielellään päiväkotiin -helposti lähestyttävä henkilökunta -lasten osallisuus
Näin toimimme + tarkennus tiimiin:
Arviointi - lapset jäävät helposti pk:iin ja hlökunta on helposti lähestyttävä - hyvää palautetta vanhemmilta - lasten osallisuus -> siirretään kehittämiskohteeksi; enemmän lapsia mukaan esim. toimintaympäristön suunnitteluun

Yksikkömme kehittämiskohteet
-Päivittäisten kuulumisten vaihto vanhempien kanssa -lapsen varhaiskasvatussuunnitelman arviointi ja sen läpikäyminen vanhempien kanssa -pedagogisen dokumentoinnin kehittäminen
Näin toimimme + tarkennus tiimiin: -vasu-keskusteluissa tarkennamme, mitä vanhemmat toivovat, että lapsen päivästä kerrotaan -lapsen vasun arviointikeskustelut vanhempien kanssa keväällä ja tarvittaessa useamminkin -pedagogiseen dokumentointiin kiinnitetään huomiota jokaisessa tiimissä
Arviointi - kuulumisia on vaihdettu - kysytty, saavatko riittävästi tietoa lapsen päivästä / vanhempien toiveet vasu-keskusteluissa tarkennettu - vasut on tehty ja arvioitu - pedagogisen dokumentoinnin kehittäminen jatkuu – yhteistä suunnittelua vaatii / pedatiimi - Heli käynyt ryhmissä auditointikäynneillä – yhdessä tehty arviointia

MONITAHOARVIOINNISTA NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

Huoltajien osallisuuden lisääminen
Näin toimimme + tarkennus tiimiin -vanhempainneuvoston tarjoaminen -perheiden toiveiden kysely syksyllä
Arviointi - vanhemmat eivät halunneet vanhempainneuvostoa - ”ovensuu”-kyselyt - google-kyselyt ensi vuonna

Kiusaamisen ehkäiseminen + toiminnasta tiedottaminen huoltajille
Näin toimimme + tarkennus tiimiin -kiusaaminen vasukeskusteluissa paremmin esille -valvonnan lisääminen (pienillä kiusaaminen näkyvää toimintaa) -vuorovaikutussuhteiden tukeminen
Arviointi - kiusaamisesta kysytään vasu-lomakkeessa, nostetaan vielä keskustelussa esille - kiusaamiseen puututaan, kun sitä nähdään / kuullaan - lasten vuorovaikutussuhteita mietitään esim. pienryhmiin jaettaessa

--

PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS

Kuva: Opetushallitus

Varhaiskasvatuksen arvoperusta

Lapsuuden itseisarvo
Miten arvo näkyy toiminnassa: -lapsi tulee hyväksytyksi omana itsenään -lasta kunnioitetaan omana itsenään -lapsi saa näyttää erilaiset tunteensa, ja ne hyväksytään - aina on parantamisen varaa - erilaiset tunteet on hyväksytty

Ihmisenä kasvaminen
Miten arvo näkyy toiminnassa: -vahvuuksien huomioiminen - viedään enemmän lasten tasolle, esim. tietääkö lapset omia vahvuuksiaan -jokaisen lapsen yksilöllinen oppiminen, kasvu ja kehitys ovat pohjana toiminnalle - lasten vasujen hyödyntäminen paremmin -arvostetaan lapsen sen hetkistä kehitystä ja tuetaan lasta - tämä toteutunut

Lapsen oikeudet
Miten arvo näkyy toiminnassa: -yksilölliset tarpeet huomioidaan toiminnassa päivittäin - tämä toteutunut -jokainen tulee kuulluksi, nähdyksi ja kohdatuksi päivittäin - tämä toteutunut -alle 3-vuotiaille huomioidaan oma päivärytmi - tämä toteutunut -oikeus vapaaseen leikkiin ja oikeus valita tekeminen - tämä toteutunut -leikin kunnioittaminen - tämä toteutunut

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus
Miten arvo näkyy toiminnassa: - syrjintään puuttuminen ja sen ehkäiseminen - ennaltaehkäisy toteutunut - jokainen nähdään lapsena taustoista riippumatta - tämä toteutunut - lasten tasa-arvoinen kohtelu ei tarkoita ”kaikille kaikkea yhtä paljon” vaan huomioidaan yksilölliset tarpeet ja vahvuudet. Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan sen pohjalta - tämä toteutunut

Perheiden monimuotoisuus
Miten arvo näkyy toiminnassa: - arvostetaan ja kunnioitetaan perheiden erilaisuutta, kulttuuria ja tapaa kasvattaa lasta - henkilökunnan pitää päivittää / arvioida omia arvojaan – vanhemmilla tänä päivänä erilainen tapa kasvattaa lasta, onko parempi/ huonompi/ vai vaan erilainen????

Terveellinen ja kestävä elämäntapa
Miten arvo näkyy toiminnassa: - luonnon arvostaminen, esim. metsäretket, luonnonmateriaalit, kierrätysmateriaalit - tämä toteutunut - opetellaan yhdessä maistelemaan monipuolisesti erilaisia ruokia - tämä toteutunut – ei pakoteta, vaan houkutellaan - riittävät lepoajat (huomioidaan yksilöllisyys) - vanhempien toiveita kuunnellaan - liikuntaa säännöllisesti (päivittäin, ohjatusti ja vapaasti) - tämä toteutunut

TIIMISOPIMUS

TIIMIN NIMI:

TIIMIN JÄSENET:

TIIMIN VETÄJÄ:

TIIMIN JÄSENTEN VASTUUALUEET:

TIIMIN KÄYTÄNTEET, SOPIMUKSET JA YHTEISET PELISÄÄNNÖT:

TIIMIN KEHITTÄMISKOHTEET

Kehittämiskohde 1 + arviointi
Kehittämiskohde 2 + arviointi
Kehittämiskohde 3 + arviointi

MITEN TIIMISSÄ HUOLEHDITAAN JA YLLÄPIDETÄÄN TYÖHYVINVOINTIA

Leikki

Leikkiin kannustavassa toimintakulttuurissa tunnustetaan leikin merkitys lapsen hyvinvoinnille ja oppimiselle. Henkilöstö tunnistaa leikkiä rajoittavia tekijöitä ja kehittää leikkiä edistäviä toimintatapoja ja oppimisympäristöjä. Lapsilla ja henkilöstöllä on mahdollisuus kokea yhdessä tekemisen ja leikin iloa. Yhteisössä kannustetaan kaikkia kekseliäisyyteen, mielikuvituksen käyttöön, omaan ilmaisuun ja luovuuteen. Leikki saa näkyä ja kuulua. Lasten leikkialueille, kokeiluille ja elämyksille annetaan tilaa, aikaa ja leikkirauhaa. Leikkiville lapsille ja aikuisille mahdollistetaan keskittyminen leikkiin. (4.4)

Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:	-varastoissa olevien lelujen ja pelien hyödyntäminen -leikin mahdollisuus toisessa ryhmässä koronarajoitusten salliessa -leikkirauhan turvaaminen -lapsen oikeus valita leikkinsä -aikuinen auttamassa, että kaikki pääsevät leikkiin/saavat kaverin -leikkiryhmiin jakaminen
Tavoitteiden tarkennus tiimiin:	
Arviointisuunnitelma ja arviointi:	- Minttulassa varastoa hyödynnetty; välillä osa leluista varastossa - järkevöittäminen, välillä leluja pois ja uusia tilalle - käytävälle lelukaappi, johon lelut, joita voi kierrättää ryhmissä???? - ryhmien vaihtoja ei ole ollut - leikkirauha on turvattu, Sinelässä leikkialueita on rajattu ja leikkejä on jaettu eri tiloihin - Sinelässä lapset ovat oppineet käyttämään leikkitauluja - lapset ovat saaneet valita leikkinsä - aikuiset voisivat olla aktiivisempia leikin alkaessa/ kuluessa - lapset ovat saaneet valita leikkikaverisa ja lapsi on saanut halutessaan leikkiä yksin

Ajattelu ja oppiminen (2.7)

Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristön kanssa ja muodostavat perustan muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Tiedon hankinta, jäsentäminen ja uuden luominen edellyttävät luovaa ja kriittistä ajattelua, jonka perustaa luodaan varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea lasten ajattelun ja oppimisen taitoja.

Lasten ajattelu ja oppiminen kehittyvät monipuolisten ja merkityksellisten kokemusten avulla. Ihmettelylle, oivaltamiselle sekä oppimisen ilolle tulee olla tilaa. Leikissä lapsilla on mahdollisuus käyttää mielikuvitustaan ja luovuuttaan, kokeilla yhdessä ideoitaan ja tutkia maailmaa. Lasten taitoja jäsentää, nimetä ja kuvata ympäristöä ja sen ilmiöitä tuetaan lasten iän ja kehityksen mukaisesti. Lapsia rohkaistaan kysymään ja kyseenalaistamaan. Heidän kanssaan iloitaan onnistumisista ja opetellaan kannustamaan toisia. Lapsia kannustetaan myös sinnikkyteen ja olemaan lannistumatta epäonnistumisista sekä keksimään ratkaisuja eri tilanteissa. Heitä ohjataan suuntaamaan ja ylläpitämään tarkkaavaisuuttaan. Päivittäinen, riittävä fyysinen aktiivisuus tukee lasten ajattelua ja oppimista. Toiminnan pedagoginen dokumentointi (luku 4.2) sekä yhteinen pohdinta auttavat lapsia havaitsemaan oppimistaan ja tunnistamaan vahvuuksiaan. Tämä vahvistaa lasten uskoa omiin kykyihinsä.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen perusta on yhdessä tekeminen vuorovaikutuksessa toisten lasten ja aikuisen kanssa. Aikuisen on tärkeää olla läsnä lasten toiminnassa jatkuvasti, jolloin aikuinen voi osaltaan mahdollistaa lapsen ajattelun ja oppimisen kehittymisen.

Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:	-toiminnan kuvaaminen ja pedagoginen dokumentointi -lasta rohkaistaan jatkamaan vaikeaaakin tekemistä -lapset keräävät tietoa aikuisen kanssa, hyödynnetään tablettia -kuvien käyttö –selkeät ohjeet -kuunnellaan ja kuullaan lasten kiinnostuksen kohteita -erilaiset projektit
Tavoitteiden tarkennus tiimiin:	
Arviointisuunnitelma ja arviointi:	- kuvia toiminnasta / lapsista on otettu -> jaettu facebookissa ja eteisen seinillä - lapsia on rohkaistu jatkamaan haastavaakin tekemistä - eteistilanteissa voisi enemmän antaa lapselle aikaa opetella ja harjoitella itse, eikä heti aikuinen auttamassa (tekemässä puolesta) - padeja hyödynnetty tiedonhankinnassa lapsen ikä huomioiden - kuvausluvut ajan tasalla - lasten kiinnostuksen kohteita on kuunneltu - projekteja olisi voinut olla enemmänkin

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (2.7)

Lapset kasvavat kulttuurisesti, kielellisesti ja katsomuksellisesti moninaisessa maailmassa. Tämä korostaa sosiaalisten ja vuorovaikutustaitojen sekä kulttuurisen osaamisen merkitystä. Osaamiseen kuuluu taito kuunnella, tunnistaa ja ymmärtää eri näkemyksiä sekä kyky reflektoida omia arvoja ja asenteita. Vuorovaikutustaidoilla sekä kyvyllä ilmaista itseään ja ymmärtää muita on tärkeä merkitys identiteetille, toimintakyvylle ja hyvinvoinnille. Toimiva vuorovaikutus erilaisista kulttuuri- ja katsomustaustoista tulevien ihmisten kanssa edellyttää oman ja muiden kulttuurin ja katsomuksellisen taustan ymmärtämistä ja kunnioittamista. Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kulttuurista osaamista sekä heidän vuorovaikutus- ja ilmaisu-taitojaan.

Paikallisesti päätetyt asiat

Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:	-kulttuurivastaava Minna -esitykset lapsiryhmissä -museo- ja taidemuseoretket mahdollisuuksien mukaan -tunnekasvatus: Häijyherneitä ja Lempeyslientä-kirja, Fanny-kirjat, Ympyriäiset-kirjat -tunnetaitojen huomioiminen ikätason mukaan/tilanteiden sanoittaminen ja läpikäyminen -draamaleikkejä -kommunikointikansio -sosiaaliset tarinat
Tavoitteiden tarkennus tiimiin:	
Arviointisuunnitelma ja arviointi:	- esityksiä ollut vähän lapsiryhmissä / talon yhteisiä ei ole ollut aikuisten järjestäminä - Sinelässä on ollut pöytäteatteriesityksiä säännöllisesti - museoretkiä ei ole ollut - tunnekasvatusta ollut erilaisia materiaaleja hyödyntäen, esim. Minttulassa käytetty ”Askeleittain”-kuvia, erilaisia kirjoja hyödyntäen, Sinelässä luettu Ympyriäiset kirjasarjaa - draamaleikkejä ei ole Minttulassa ollut, Sinelässä lapsille esitettyjen pöytäteatteri esitysten innoittamana syntynyt draamaleikkejä - sosiaalisia tarinoita on Minttulassa käytetty yhden lapsen kanssa, Sinelässä sosiaaliatarinoita käytetty ajoittain

--	--

Varhaiskasvatuksessa luodaan myönteisiä ihmissuhteita, harjoitellaan tunnetaitoja sekä erilaisuuden hyväksymistä ja arvostamista. Aikuinen tiedostaa oman roolinsa ja ammatillisuutensa vuorovaikutustaitojen mallintajana ja toimii sen mukaisesti. Jokainen lapsi ja aikuinen on arvokas ja häntä kohdellaan sen mukaisesti.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (2.7)

Itsestä huolehtimiseen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät taidot ovat kaikille tärkeitä. Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä taitoja sekä ohjata heitä tekemään kestävän elämäntavan mukaisia valintoja. Varhaiskasvatuksessa tuetaan lasten myönteistä suhtautumista tulevaisuuteen.

Lasten itsenäisyyden asteittaista lisääntymistä tuetaan. Lapsia autetaan ja heitä kannustetaan pyytämään apua sitä tarvittaessa. Lasten kanssa harjoitellaan erilaisia taitoja kuten pukeutumista, ruokailua sekä henkilökohtaisesta hygieniasta ja omista tavaroista huolehtimista. Lapsia ohjataan toimimaan vastuullisesti ja turvallisesti varhaiskasvatuksen oppimisympäristöissä, ku-ten lähiluonnossa ja liikenteessä. Lasten kanssa käsitellään heidän hyvinvointiaan edistäviä asioita kuten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen hyvinvoinnin merkitystä. Lapsia autetaan tunteiden ilmaisussa ja itsesäätelystä. Lasten tunnetaidot vahvistuvat, kun heidän kanssaan opetellaan havaitsemaan, tiedostamaan ja nimeämään tunteita. Lapsia ohjataan myös kunnioittamaan ja suojelemaan omaa ja toisten kehoa.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Lapsille tarjotaan tekemisen ja osallistumisen mahdollisuuksia yhteisiin arjen työtehtäviin, esi-merkiksi pöytien pyyhkimiseen, vaatteiden viikkaamiseen tai vastaaviin päivittäisiin tekemisiin. Lasten kanssa harjoitellaan tunnetaitoja lasten tarpeet ja kehitystaso huomioiden. Materiaalina voidaan käyttää mm. Pienin Askelin –opetusohjelmaa. Jokaisessa ryhmässä huolehditaan kehotunnekasvatuksesta ja turvataitojen opettelusta arjen eri tilanteissa. Aikuinen valvoo, ohjaa ja auttaa lapsia wc-käyntien yhteydessä. Lapsia ohjataan pesemään ja kuivaamaan kätensä jokaisen wc-käynnin jälkeen. Aikuinen huolehtii, että lapset pesevät käten-sä tullessaan hoitopaikkaan, wc:ssä käynnin jälkeen, vaipanvaihdon jälkeen ja ennen ruokailuja.

Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:	-ruoka-annoksista kuvat -opetellaan yhdessä aikuisen kanssa huolehtimaan omista vaatteista ja tavaroista -lapset apulaisina mahdollisuuksien mukaan, koronarajoitukset huomioiden -harjoitellaan yhdessä toisten koskemattomuuden rajoja (uimapukualue)
Ilo kasvaa liikkuen – ohjelman seuraava askel	- Ruusulassa erilaiset liikuntavälineet ryhmään 2 viikoksi kerrallaan - Sinelässä ensimmäinen askel otettu ja siirrytään seuraavaan askeleeseen syksyllä. Sinelässä kuvakooste vanhempien nähtävillä ensimmäisestä askeleesta.

Tavoitteiden tarkennus tiimiin:	
Arviointisuunnitelma ja arviointi:	- Sinelässä kuvat ruoka-annoksista - omista tavaroista on opeteltu huolehtimaan / harjoiteltu itseohjautuvuutta - lapset olleet apulaisina mahdollisuuksien mukaan, esim. kärryä hakemassa keittiöstä aikuisen kanssa, pöytien kattamisessa apuna - koskemattomuudesta keskusteltu, kun tilanne on sitä vaatinut – mihin saa koskea, mihin ei

Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (2.7)

Monilukutaitoa sekä tieto- ja viestintäteknologista osaamista tarvitaan lasten ja perheiden arjessa, ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa sekä yhteiskunnallisessa osallistumisessa. Monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen edistävät lasten kasvatuksellista ja koulutuksellista tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea näiden taitojen kehittymistä.

Monilukutaito on kulttuurisesti moninaisten viestien ja ympäröivän maailman ymmärtämisen sekä vuorovaikutuksen näkökulmasta keskeinen perustaito. Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten viestien tulkinna ja tuottamisen taitoja. Monilukutaidon perustana on laaja tekstikäsitys, jonka mukaan erilaiset tekstit voivat olla muun muassa kirjoitetussa, puhutussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa. Siihen sisältyy erilaisia lukutaitoja kuten kuvanlukutaito, numeerinen lukutaito, medialukutaito ja peruslukutaito. Monilukutaito liittyy kiinteästi ajattelun ja oppimisen taitoihin. Lasten kanssa nimetään asioita ja esineitä sekä opetellaan erilaisia käsitteitä. Lapsia innostetaan tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan viestejä erilaisissa, myös digitaalisissa, ympäristöissä. Monilukutaitoisiksi kehittyäkseen lapset tarvitsevat aikuisen mallia sekä rikasta tekstiympäristöä, lasten tuottamaa kulttuuria sekä lapsille soveltuvia kulttuuripalveluja.

Lasten kanssa tutkitaan ja havainnoidaan tieto- ja viestintäteknologian roolia arkielämässä sekä tutustutaan erilaisiin tieto- ja viestintäteknologisiin välineisiin, sovelluksiin ja peleihin. Digitaalista dokumentointia hyödynnetään leikeissä, tutkimisessa, liikkumisessa sekä taiteellisessa kokemisessa ja tuottamisessa. Mahdollisuudet kokeilla ja tuottaa sisältöjä itse ja yhdessä muiden lasten kanssa käyttäen apuna tieto- ja viestintäteknologiaa edistävät lasten luovan ajattelun ja yhteistoiminnan taitoja sekä lukutaitoa. Henkilöstö ohjaa lapsia tieto- ja viestintäteknologian monipuoliseen ja turvalliseen käyttöön.

Paikallisesti päätetyt asiat: Lasten kanssa huomioidaan, tutkitaan ja keskustellaan päivittäisessä toiminnassa ympärillä olevista erimuotoisista teksteistä, esim. liikennemerkkit, kuvat, numerot, logot, mainokset jne. On tärkeää tiedostaa, että media ja sen merkitys ovat lisääntyneet ihmisten arjessa ja mediakasvatuksella on tärkeä rooli lasten mediataitojen tukemisessa. Aikuisen on tärkeää olla läsnä ja tietoinen, mitä lapsi tekee tieto- ja viestintäteknisillä välineillä. Lapselle opetetaan että aina on tärkeää kertoa aikuiselle, jos hän näkee tai kuulee sellaista sisältöä, joka pelottaa, ahdistaa tai tekee lapselle pahan mielen.

Osallistuminen ja vaikuttaminen (2.7)

Aktiivinen ja vastuullinen osallistuminen ja vaikuttaminen luovat perustan demokraattiselle ja kestäväälle tulevaisuudelle. Tämä edellyttää yksilöltä taitoa ja halua osallistua yhteisön toimintaan sekä luottamusta omiin vaikutusmahdollisuuksiinsa. Lasten oikeuksiin kuuluvat kuulluksi tuleminen ja osallisuus omaan elämään vaikuttavissa asioissa. Varhaiskasvatuksessa kunnioitetaan näitä demokratian toteutumisen keskeisiä periaatteita. Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea lasten kehittyviä

Näin toimimme ja näin osallisuus näky:	-tyt-vastaava Lotta -ipadien hyödyntäminen arjen toiminnoissa -erilaisten sovellusten käyttö -tabletit lasten saatavilla Sinelässä ja Minttulassa -lapset ottavat itse kuvia esim. omista rakennelmistaan -lasten kuvista tehty kansiot tabletille, josta ne katsotaan vanhempien kanssa vasu-keskustelussa -sosiaaliset kuvatarinat -ryhmän säännöt kuviksi -aikakausilehtien käyttö oppimateriaalina
Tavoitteiden tarkennus tiimiin:	
Arviointisuunnitelma ja arviointi:	- padien päivittämiseen varattava enemmän aikaa - erilaisia sovelluksia käytetty vaihtelevasti - padit olleet lasten saatavilla Sinelässä ja Minttulassa - enemmän voisi lapset ottaa kuvia / kuvata itselle mieleistä toimintaa / leikkiä - lapsista kansiot padilla, katsottu vanhempien kanssa vasu-keskusteluissa - -sosiaalisia kuvatarinoita on ollut jonkin verran - ryhmien sääntöjä ei ole kuvina - aikakauslehtiä käytetty vähän, ei varsinaisesti opetusmateriaalina

osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä kannustaa oma-aloitteisuuteen.

Lasten arvostava kohtaaminen, heidän ajatustensa kuunteleminen ja aloitteisiin vastaaminen vahvistavat lasten osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja. Lapset suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat toimintaa yhdessä henkilöstön kanssa. Samalla lapset oppivat vuorovaikutustaitoja sekä yhteisten sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä. Henkilöstö huolehtii

siitä, että jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa. Osallistumisen ja vaikuttamisen kautta lasten käsitys itsestään kehittyi, itseluottamus kasvaa ja yhteisössä tarvittavat sosiaaliset taidot muovautuvat.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Lapsi on aktiivinen ja vastuullinen toimija, jonka mielipiteet, toiveet ja tarpeet huomioidaan toiminnan suunnittelussa. Kaikilla lapsilla tulee olla mahdollisuus osallisuuteen ja vaikuttamiseen iästä, kehitystasosta ja taidoista riippumatta. On tärkeä huomioida, että osallisuus on kaik-kien lasten, ei vain puhuvien, oikeus. Aikuisen on tärkeää huomioida ja varmistaa se, että kaik-kien lasten mielipide tulee kuulluksi. Aikuinen on aktiivinen ja aloitteellinen vuorovaikutussuh-teessa lapseen.

Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:	-lasten haastattelut –pedagoginen dokumentointi -lasten aloitteiden huomioiminen toiminnassa ja sen suunnittelussa -kysely perheiden toiveista toiminnan suhteen ja toiveiden huomioon ottaminen -aikuisen aktiivinen suhtautuminen kaikkiin lapsiin, ryhmän ”hiljaiset” huomioitava -perheliikuntatapahtumat, 2 x vuodessa
Tavoitteiden tarkennus tiimiin:	
Arviointisuunnitelma ja arviointi:	- lasten haastattelujen dokumentointia liian vähän - lasten aloitteiden huomioimisessa parannettavaa - kysely perheille tehty syksyllä - aikuiset olleet aktiivisia, ryhmän ”hiljaiset” huomioitu parhaamme mukaan - perheliikuntatapahtumat toteutuneet – järjestetty viikonloppuisin, perheet kiertäneet pihalle järjestetyt toimintapisteet omaan tahtiin viikonlopun aikana

Kielten rikas maailma (4.5)

Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien sekä kielellisten identiteettien kehittymistä. Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan lasten uteliaisuutta ja kiinnostusta kieliin, teksteihin ja kulttuureihin. Kielen kehityksen tukeminen kytkeytyy lapsen monilukutaidon kehittymiseen (luku 2.7). Lisäksi se on yhteydessä muun muassa lasten kulttuuriseen osaamiseen ja vuorovaikutukseen liittyvään laaja-alaiseen osaamiseen. Kehittyvät kielelliset taidot avaavat lapsille uusia vaikuttamisen keinoja, mahdollisuuksia osallisuuteen ja aktiiviseen toimijuuteen.

Kieli on lapsille sekä oppimisen kohde että väline. Sen avulla lapsi ottaa haltuun erilaisia tilanteita ja asioita sekä toimii vuorovaikutuksessa muiden kanssa, ilmaisee itseään ja hankkii tietoa. Lasten kielellistä kehitystä tukee monipuolinen varhaiskasvatuksen kieliympäristö sekä yhteistyö huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuksessa lapsille annetaan kannustavaa ja johdonmukaista pa-lautetta heidän kielenkäyttö- ja vuorovaikutustaidoistaan.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Kieleen tutustuminen tapahtuu varhaiskasvatuksessa arjen kaikissa vuorovaikutustilanteissa työntekijöiden ja toisten lasten kanssa. Kielen oppimisen tukena käytetään mm. monipuolisesti kuvia ja tarvittaessa esimerkiksi tukiviittomia.

Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:	-saduttaminen, riittäminen, loruttelu -sanoittaminen, nimeäminen -kirjojen monipuolinen käyttö (esim. lukutoukka) -kirjastovierailut koronarajoitukset huomioon ottaen -Lukukummi-projekti Sinelässä ja Minttulassa -pöytäteatteriesitykset, diasadut -kuvien käyttö -tukiviittomat käyttö tarvittaessa
Tavoitteiden tarkennus tiimiin:	
Arviointisuunnitelma ja arviointi:	- sadutettu on, enemmänkin olisi voinut - loruteltu ja riimitelty on - sanottamista ja nimeämistä ollut, enemmän olisi voinut olla; myös S2-materiaalin hyödyntämistä - on luettu paljon; toisaalta kirjoja olisi voinut käyttää monipuolisemmin - kirjastossa on käyty - Lukukummi-projekti oli syksyllä Sinelässä ja Minttulassa - diasatuja ollut muutaman kerran Sinelässä ja Minttulassa – enemmän olisi voinut olla - pöytäteatteria ollut vähän, enemmän olisi voinut olla - pcs-kuvia on käytetty säännöllisesti / paljon arjessa - tukiviittomia ei ole tänä vuonna käytetty - Ruusulassa näkyy vahvana alueena – ajankohtainen

--	--

Ilmaisun monet muodot (4.5)

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tavoitteellisesti tukea lasten musiikillisen, kuvallisen sekä sanallisen ja kehollisen ilmaisun kehittymistä sekä tutustuttaa heitä eri taiteenaloihin ja kulttuuriperintöön. Lasten ilmaisulle on luonteenomaista kokonaisvaltaisuus ja ilmaisun eri muotojen luova yhdisteleminen. Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen edistävät lasten oppimisedellytyksiä, sosiaalisia taitoja ja myönteistä minäkuvaa sekä valmiuksia ymmärtää ja jäsentää ympäröivää maailmaa. Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät, kun lapset tutkivat, tulkitsevat ja luovat merkityksiä erilaisia ilmaisun taitoja harjoittelemalla. Kyky kuvitella ja luoda mielikuvia on keskeistä myös lapsen eettisen ajattelun kehittymiselle. Kulttuuriperintöön, taiteeseen ja ilmaisun eri muotoihin tutustuminen vahvistaa lasten osaamista myös monilukutaidon sekä osallistumisen ja vaikuttamisen osa-alueilla.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen toiminnassa tarjotaan päivittäin lapsille omaehtoista tai ohjattua toimintaa ilmaisun parissa. Varhaiskasvatuksen toiminnassa on tilaa lapsista lähtöisin olevalle luovuudelle ja kekseliäisyydelle. Lasten kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaiset aiheet huomioidaan työtapojen valinnassa. Varhaiskasvatuksen työntekijät keskustelevat lasten kanssa ja havainnoivat lasten toimintaa lapsilähtöisten ideoiden toteutumisen mahdollistamiseksi.

Varhaiskasvatuksen arjessa mahdollistetaan lapsille omaehtoinen kulttuurin tuottaminen sekä luodaan tilaisuuksia päästä esiintymään toisille lapsille ja aikuisille. Varhaiskasvatuksessa huomioidaan esiintymisen erilaiset tavat ja toimintamallit, esimerkiksi esitys voi olla ennalta nauhoitettu, animaatio jne.

Lapsilla tulee olla tieto varhaiskasvatuksen tarjoamista mahdollisuuksista. Kaikkien välineiden ei tarvitse olla esillä, mutta lapsilla on oltava tieto esimerkiksi kuvien kautta siitä, mitä he voivat käyttää.

Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:	-kannustetaan itseilmaisuun ja esittämiseen -tv:n hyödyntäminen –erilaiset sovellukset, kuvilla ohjeistaminen -viihtyisä ja houkutteleva oppimisympäristö -kaappien ovissa kuvat kaappien sisällöstä -materiaalit lasten saatavilla -erilaisten materiaalien hyödyntäminen -Silmun tarjoaman materiaalin ja esitysten hyödyntäminen -Lapsen vanhemman tarjoaman työpajan hyödyntäminen
---	---

Tavoitteiden tarkennus tiimiin:	
Arviointisuunnitelma ja arviointi:	- enemmän pitäisi kannustaa lapsia itseilmaisuun ja esittämiseen - padeja hyödynnetty vähän, enemmän olisi voinut - oppimisympäristössä parantamisen varaa - aikaa suunnitteluun, toteutukseen, järjestämiseen???? - enemmän pitäisi olla materiaaleja lasten saatavilla - erilaisia materiaaleja on kuitenkin käytetty - Silmun materiaaleja on hyödynnetty - Minttulan ja Sinelän joulukalenterissa käytettiin padeja - Minttulan lapsen äiti (musiikinopiskelija) kävi pitämässä joululauluhetken

Minä ja meidän yhteisömme (4.5)

Lasten elinpiiri laajenee heidän aloittaessaan varhaiskasvatuksen kodin ulkopuolella. Kodin perinteiden, toimintamallien, arvojen ja katsomusten lisäksi lapset kohtaavat toisenlaisia tapoja ajatella ja toimia. Varhaiskasvatuksen tehtävä on kehittää lasten valmiuksia ymmärtää lähiyhteisön monimuotoisuutta ja harjoitella siinä toimimista. Tehtävää lähestytään eettisen ajattelun, katsomusten, lähiyhteisön menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden sekä median näkökulmista. Toiminnassa voidaan käyttää monipuolisesti esimerkiksi satuja, musiikkia, kuvataidetta, leikkiä, draamaa, erilaisia mediasisältöjä sekä vierailijoita, vierailuja ja lähiympäristön tapahtumia. Minä ja meidän yhteisömme -oppimisen alue tukee erityisesti lasten kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista (luku 2.7).

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen lapsiryhmien säännöt luodaan yhdessä lasten kanssa ja laitetaan lasten nähtäville kuvilla tai muutoin lapsille sopivalla tavalla havainnollistettuina. Säännöistä ja niiden perusteluista tulee aidosti keskustella lasten kanssa.

Kajaanin varhaiskasvatuksessa on laadittu katsomuskasvatukseen yhteiset ohjeet, jotka löytyvät Intrasta (Sivistys-> Varhaiskasvatus-> Ohjeet) ja pdf-lomakkeista.

Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:	-oma Lehtikangas tutuksi -käydään kävelyillä ja retkillä lähialueilla -bussiajelut -leikkipuistoretket -isovanhempien päivä, , ym. tapahtumat ja vierailut koronarajoitusten salliessa
Tavoitteiden tarkennus tiimiin:	
Arviointisuunnitelma ja arviointi:	- Lehtikankaalla on liikuttu, tehty kävelyretkiä alueella - bussilla ei ole ajeltu, koska korona - leikkipuistoissa on käyty omalla alueella - isovanhempien päivää ei vietetty, koska korona

Tutkin ja toimin ympäristössäni (4.5)

Varhaiskasvatuksen tehtävä on antaa lapsille valmiuksia havainnoida, jäsentää ja ymmärtää ympäristöään. Lapsia ohjataan tutkimaan ja toimimaan luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Varhaiskasvatus tukee lasten matemaattisen ajattelun kehittymistä sekä vahvistaa myön-teistä suhtautumista matematiikkaan. Varhaiskasvatukseen sisältyy myös ympäristökasvatusta ja teknologiakasvatusta. Oppimisympäristöihin liittyvät omakohtaiset havainnot, kokemukset ja elämykset auttavat lapsia ymmärtämään syy- ja seuraussuhteita sekä kehittymään ajattelijoina ja oppijoina. Lasten kehittyvä taito nimetä asioita sekä käyttää erilaisia käsitteitä edistää monilukutaitoa.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen toiminnassa huomioidaan kestävä kehityksen näkökulma. Hankinnat tehdään harkiten ja suositaan välineitä, jotka ovat kestäviä ja tarvittaessa korjattavia. Askarteluissa hyödynnetään kierrätys- ja luonnonmateriaalia.

Lapsia ohjataan käyttämään vettä ja sähköä tuhlaamista välttäen. Lasten kanssa harjoitellaan ja opetellaan ruuan arvostamista. Yhdessä voidaan esimerkiksi seurata ruuan hävikkiä. Opetellaan ruuan annostelua: ”minkä verran jaksan syödä?”.

Merkkipäiviä juhlistettaessa suositaan aineettomia lahjoja. Varhaiskasvatuksessa erilaisissa juhlissa suositaan erilaisia leikkejä ja muuta toimintaa herkkujen sijaan.

Varhaiskasvatuksessa harjoitellaan lasten kanssa kierrättämistä päivittäisessä toiminnassa. Ryhmissä lajitellaan jätteet kierrätysastioihin yhdessä lasten kanssa.

Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:	-metsä- ja muut lähiretket -oman ruuan annostelu koronarajoitusten salliessa -jätteiden lajittelu kartongin osalta ryhmissä -yhteistyö Ekokymppin kanssa
Tavoitteiden tarkennus tiimiin:	
Arviointisuunnitelma ja arviointi:	- metsä- ym. lähiretkiä on tehty - lapset eivät ole ottaneet itse ruokaa, aikuinen annostelee lapsi määrittää annoksen koon - jätteiden lajittelua ei ole tehty lasten kanssa / satunnaisesti juteltu kartongin (maitopurkkien) kierrättämisestä - yhteistyötä Ekokymppin kanssa ei ole tänä vuonna ollut

Kasvan, liikun ja kehityn (4.5)

Kasvan, liikun ja kehityn -oppimisen alueeseen sisältyy liikkumiseen, ruokakasvatukseen, ter-veyteen ja turvallisuuteen liittyviä tavoitteita. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on luoda pohja lasten terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle sekä fyysistä aktiivisuutta edistävälle elämäntavalle yhdessä huoltajien kanssa. Tämä oppimisen alue tukee erityisesti itsestä huolehtimiseen ja arjen taitoihin liittyvää laaja-alaista osaamista.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen toimintayksiköissä lapsille tarjotaan ravintosuositusten mukaisia aterioita. Varhaiskasvatuksessa tarjottavien aterioiden myötä lapset tutustuvat suomalaiseen ja kainuulaiseen ruokakulttuuriin. Varhaiskasvatuksessa tarjottavien aterioiden myötä lapset tutustuvat suomalaiseen ruokakulttuuriin, ruokailutapoihin ja erilaisiin ruokiin. Varhaiskasvatuksessa kannustetaan lapsia terveellisiin ruokailutottumuksiin. Varhaiskasvatuksessa huomioidaan valtakunnalliset ravitsemussuositukset.

Kajaanin LiikuntaVasu toimii lasten liikkumista ohjaavana suunnitelmana, joka löytyy Kajaanin kaupungin intrasta (Varhaiskasvatus-> lomakkeet -> liikunta) ja pdf-lomakkeista.

Kajaanin varhaiskasvatus on mukana valtakunnallisessa lasten liikkumis- ja hyvinvointiohjelmas-sa Ilo kasvaa liikkuen. Varhaiskasvatusyksiköt toteuttavat ohjelmaa omien kehittämiskohteidensa kautta ja Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositusten mukaisesti. Varhaiskasvatuksessa pyritään siihen, että lapsi liikkuu varhaiskasvatuspäivän aikana kaksi tuntia.

Kaikissa päiväkodeissa toimii nimetyt liikuntavastaavat, joiden tehtävänä on yhdessä muun varhaiskasvatusyksikön henkilöstön kanssa edistää ja koordinoita varhaiskasvatuksessa olevien lasten liikkumista.

Lasten motorista kehitystä havainnoidaan päiväkodeissa motorisen kehityksen havainnointilomakkeen avulla. Lasten motori-seen kehitykseen liittyvä havainnointilomake täytetään lapsen varhaiskasvatussuunnitelman yhteydessä vuosittain.

Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:	-liikuntavastaava Tarja -liikuntavälineiden hyödyntäminen salissa ja osastoissa -Ilo kasvaa liikkuen –ohjelma -perusliikuntataitojen vahvistaminen -ulkoilussa liikuntaan kannustaminen -turha kieltäminen pois –turvallisuus huomioiden -läheisen urheilukentän hyödyntäminen -liikuntapaikkojen hyödyntäminen esim. keskuskenttä -yhteistyö paikallisten urheiluseurojen kanssa
Tavoitteiden tarkennus tiimiin:	
Arviointisuunnitelma ja arviointi:	- liikuntavälineitä on viety ryhmiin ja hyödynnetty leikeissä - Ruusulassa muokattu ympäristöä liikkumista varten - ”Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelma jäänyt vähälle käytölle - salia käytetty ahkerasti liikuntaan - perusliikuntataitoja on vahvistettu - ulkoilussa lapset liikkuneet kannustamattakin - turhaa kieltämistä on vältetty / turvallisuus huomioitu

	- läheistä urheilukenttää on hyödynnetty - keskuskentällä /muilla kentillä ei olla käyty - Sinelän ja Mlnttulan viskarit kävivät syksyllä jäähallissa Junnuhokin luistelukoulussa
--	---

Eri kieli- ja kulttuuriryhmien varhaiskasvatuksen toteuttamista (4.7)

(täytetään tarvittaessa)

Varhaiskasvatuksen lähtökohtana on tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus. Osallistuminen varhaiskasvatukseen tukee eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten mahdollisuutta oppia suomea toisena kielenä luonnollisissa vuorovaikutustilanteissa, pienryhmätoiminnassa ja yksilöopetuksena. Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään Kajaanin kaupungin varhaiskasvatuksen kotouttamisohjelmaan ja intraan koottuja maahanmuuttajatyössä käytössä olevia toimintamalleja ja materiaaleja.

Jokaisessa päiväkodissa on nimetty maahanmuuttajatyön yhteyshenkilö, joka huolehtii osaltaan yksikkönsä tiedottamisesta maahanmuuttajatyöhön liittyvissä asioissa. Yksikköjen yhteyshenkilöt perehdyttävät, ohjaavat ja neuvovat uutta henkilöstöä niissä ryhmissä, joissa on eri kieli- ja kulttuuritaustaisia lapsia. He ohjeistavat tulkkauksen tilaamisen ja toteuttamisen. Yhteyshenkilöt neuvovat mistä materiaalit ja tieto löytyvät. He osallistuvat yhteyshenkilötapaamisiin ja kehittävät sekä jakavat hyviä käytäntöjä.

Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:	-monikulttuurisuusvastaava Anne -tulkkaukset vanhempien kanssa, vasu-keskustelut -papunetin hyödyntäminen -tarvittaessa ohjeet, tiedotteet, ym. omalla äidinkielellä vanhemmille -kirjallisuus, lorutellut, laulut -toiminnan esittely videoiden ja kuvien avulla -halinalle-materiaali, kielireppu-materiaali
Tavoitteiden tarkennus tiimiin:	

Arviointisuunnitelma ja arviointi:	- monikulttuurisuus = kieku (kieli ja kulttuuri) - tulkkauksia on käytetty Sinelässä ja Minttulassa vasu-ym. keskusteluissa - papunettiä on hyödynnetty - ohjeita ja tiedotteita on annettu vanhemmille heidän omalla äidikielellä - kirjallisuutta, lorutella, laulua on käyetty suomen kielen opettelussa - kuvia on käytetty toiminnan esittelyssä - Halinalle tai kielireppua ei ole käytetty
------------------------------------	---

Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen (7.1)

Pedagogisen toiminnan arvioinnin tarkoitus on varhaiskasvatuksen kehittäminen sekä lasten kehityksen ja oppimisen edellytysten parantaminen. Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman ja lasten varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisen seuranta, säännöllinen arviointi ja kehittäminen ovat osa tätä tehtävää.

Pedagoginen dokumentointi on varhaiskasvatuksen suunnittelun, toteuttamisen, arvioimisen ja kehittämisen keskeinen työmenetelmä. Se on jatkuva prosessi, jossa havainnot, dokumentit ja niiden vuorovaikutuksellinen tulkinta muodostavat ymmärrystä pedagogisesta toiminnasta. Pedagoginen dokumentointi mahdollistaa lasten ja huoltajien osallistumisen toiminnan arviointiin, suunnitteluun ja kehittämiseen. (4.2)

Paikallisesti päätetyt asiat:

Jokainen varhaiskasvatusyksikkö laatii varhaiskasvatussuunnitelmaan pohjautuvan vuosisuunnitelman toiminnalleen ja yksikkökohtaisesta vuosisuunnitelmasta tehdään tarkennuksia tiimin tasolle. Vuosisuunnitelmat ja niiden toteutuminen arvioidaan toimintakauden päätteeksi. Yksikkökohtainen vuosisuunnitelma julkaistaan päiväkodin nettisivuilla. Huoltajilla on oikeus nähdä yksikkökohtainen vuosisuunnitelma halutessaan myös päiväkodilla.

Jokaisessa tiimissä toteutetaan säännöllistä ja jatkuvaa itsearviointia. Arvioinnin ja kehittämisen tukena käytetään pedagogista dokumentointia. Tiimipalaverien aiheena on tärkeää olla tiimissä toteutettavan pedagogiikan arviointi ja kehittäminen

Arvioinnista nousseet kehittämisen tavoitteet ja suunnitelma sen toteuttamiseksi:	-ryhmien omat tiimipalaverit viikoittain -pedatiimi kuukausittain -lasten havainnointi, kuvaaminen, kirjaaminen –tiimeissä keskustelu -ipadien hyödyntäminen -oman työn ja toiminnan arviointi tiimeissä -perheiltä saadun palautteen hyödyntäminen suunnittelussa
Tavoitteiden tarkennus tiimiin:	
Toteutuneen suunnitelman arviointi:	- tiimipalaverit ollut viikottain (paitsi Ruusulassa) - pedatiimi ollut vain muutaman kerran - lasten havainnointia / kuvaamista / kirjaamista ollut ryhmissä – niistä keskusteltu tiimipalavereissa - padeja olisi voinut hyödyntää enemmän - tiimin toiminnan arviointia olisi pitänyt olla enemmän – käytetty esim. Parrilan kaavakepohjaa tiimityön arviointiin - perheiltä saatua palautetta on hyödynnetty – sitä on tosin saatu erittäin vähän, vanhemmat olleet pääosin tyytyväisiä